

Huippukylmää tallilla

Teksti ja kuvat: HANNA LAHTINEN

Special Partners Stable on ravivalmennuspalvelua tarjoava yritys Tikkakoskella lähellä Jyväskylää. Ravivalmentaja ja yrittäjä **Anne Takapuro** on alkuperäiseltä ammatiltaan rakennusinsinööri ja uuteen tekniikkaan avoimen kiinnostuneesti suhtautuva ihminen.

Hänen talliltaan löytyy esimerkiksi Veikko-kävelylaite ja hoitolaitteista FlexiNeb-höyryhengityslaitte ja Irradia MID-laser, sekä uusimpana Neuro

Cryo Stimulation -huippukylmähoitolaite. NCS-huippukylmähoidossa kipualuetta hoidetaan -78,5 -asteisella hiilidioksidikidesuihkulla, joka suihkutetaan iholle 50 barin paineella. Väärähtelevä mikrokidesuihku aiheuttaa termoshokin, joka puolestaan käynnistää luontaisia mekanismeja kuten turvotuksen, nesteen ja kuona-aineiden poistumista ja hapekkaan verenkierron lisääntymistä. Huippukylmähoito aktivoi gammamotoneuroneita, josta seuraa suurten lihasten rentoutuminen. Termoshokki myös lievittää kipua

ja nopeuttaa tulehdusten ja haavojen paranemista. Käsittelyaika on minimissään puoli minuuttia.

– Hankin oman huippukylmälaitteeni toukokuussa, mutta laite on minulle tuttu jo kymmenen vuoden takaa Ranskasta hevosalan messuilta. Aikaisemmin näitä ei Suomesta saanut, mutta nyt Cryonic Medical Finland on aloittanut niiden maahantuonnin. Laite on Suomessa vielä kohtuullisen harvinainen, mutta Euroopassa jo yleisempi, Anne Takapuro kertoo.

– Tutustuimme Cryo One -laitteeseen sattumalta ja kuulimme, että se on ollut jo vuosia käytössä monilla tunnetuilla hevosvalmentajilla ja eläinlääkäreillä Ranskassa. Aloimme testata sitä yhdessä **Risto Airaksisen** kanssa. Paranemisvaikutukset olivat selkeitä ja monet alkoivat kysellä, mistä laitteita saisi käyttöönsä. Me olimme yhteydessä valmistajaan, vakuutuimme laitteiden laadusta ja päätimme ryhtyä toimeen, kertoo puolestaan **Sara Tenhovaara**, toinen Cryonic Medical Finlandin perustajista.

– Alunperinkin suhtauduin laitteeseen positiivisesti, enkä ole joutunut pettymään. Esimerkiksi takapolvet ovat ravihevosella sellainen kohde, että niitä on hankala hoitaa. Myös selkävaikeudet ovat hevosilla tyypillisiä ja niihin huippukylmä auttaa. Lihasjännityksiä on myös hyvä relaksoida tällä laitteella. Kokemus ja keskustelut muiden käyttäjien kanssa opettavat koko ajan löytämään uusia kohteita ja hoitotapoja, sanoo Takapuro.

– Esimerkiksi erällä hevosella paikallinen hoito ei tuntunut auttavan, mutta kun maahantuojana neuvoi hoitamaan lymfapisteitä kinalon alueella, lymfanesteeit lähtivät kiertoon ja jalan vaiva helpotti.

Jokainen CE-merkityn Cryo One -laitteen ostaja käy läpi käyttökoulutuksen ennen ensimmäistä hoitokertaa. Laitetta voi käyttää myös väärin, josta voi seurata ihon paleltumavamma. Kokenut käyttäjä näkee jo karvan huurteesta, mikä on sopiva määrä kylmää, mutta ainakin alussa on hyvä käyttää myös lämpömittaria. Laitteessa itsessäänkin on mukana infrapunamittari, jolla laajempia alueita hoidettaessa on helppo seurata lämpötilaa.

– Ensimmäisellä kerralla hevoset saattavat vähän hämmästyä suhisevastaan äänestä, mutta tottuvat nopeasti, eivätkä seuraavalla kerralla korvaansa lotkauta, Takapuro kuvailee. Hänen

◊ *Kyvykkääksi tiedetyllä tamma Doriksella on ollut laukkaongelmaa kilpailuissa, jonka on aiheuttanut herkästi kipeytyvä oikea takapolvi. Systemaattinen huippukylmäkäsittely takapolven niveleen ja patella-siteisiin on auttanut ja Doris on pysynyt aiempaa paremmin ravissa, tienannut omistajalleen rahaa ja juossut ennätyksensä. Tällä kertaa Doris sai Anne Takapuroilta lievitystä myös ikävän kipeään ientulehdukseen (kuva viereisellä sivulla).*

◊ *Jotkut hevoset paikalla ollessaan pinta-ahengittävät, joten kävely tehostaa höyryhengityksen vaikutusta. Kävelylaite säästää hevosvalmentajan työtä ja on hyvä esimerkiksi jäisellä kelillä. Hevoset oppivat nopeasti kävelemään itsenäisesti ja myös kääntymään kun laite viiden minuutin välein vaihtaa suuntaa. Tunnissa hevoselle tulee kävelyä noin nelisen kilometriä.*

hevosensa tosin joutuvat tottumaan erilaisiin ääniin päivittäin, sillä Tikka-kosken lentosotakoulun koneet lentävät tallin yllä vielä melko matalalla.

Huippukylmäkäsittelyn edut muihin kylmähoitoihin ovat juuri kivuttomuus, sekä hoidon nopeus ja helppo kohdistettavuus.

Esimerkiksi kylmällä vedellä viilennettäessä iho viilenee hitaasti ja vain pinnalta ja vastaavasti palautuu normaalilämpötilaan hitaasti.

Huippukylmähoidossa molemmat vaiheet tapahtuvat huomattavasti nopeammin ja vaikutus ulottuu pintaa syvemmälle. Kylmähoidon kuiva ja kylmä hiilidioksidi on puhdasta, tappaa bakteereja, sekä tuntuu miellyttävämältä iholla kuin esimerkiksi jää tai kylmä vesi.

NCS-huippukylmähoito on alun perin kehitetty ihmisten avuksi, eikä Takapuro ole arastellut kokeilla laitetta myös omiin vaivoihinsa.

– Puolitoista vuotta vaivannut tenniskyynärpää parani kolmella käsitteilyllä, hän hämmästelee. Huippukylmähoitoa on käytetty tuloksekkaasti myös koirilla.

Laitteen yleistymistä rajoittaa melko korkea hinta, mutta Anne Takapuro uskoo, että hevosten hyvinvoinnin paranemisen lisäksi laite tuo myös rahallisia säästöjä.

– Lääkkeiden käyttöä olemme pystyneet vähentämään, mikä on kilpailevan hevosen kyseessä ollessa todella tärkeää varoaikojen vuoksi. Lisäksi hevosella saattaa syntyä lääkkeisiin resistenssi, jos sitä joudutaan jatkuvasti lääkitsemään esimerkiksi antibiooteilla. Lääkkeillä hoidetaan, mutta näillä hoidoilla voidaan poistaa vaivan aiheuttaja, Anne Takapuro tiivistää.

Laserlaitetta Takapuro on käyttänyt jo yli viiden vuoden ajan ja pystynyt antamaan apua esimerkiksi polvinivelten kulumisista kärsineelle hevosel-

le. Käyttökohteet ovat pitkälti samoja kuin huippukylmällä.

– Hoidot eivät sulje toisiaan pois, mutta samana päivänä ei toki molempia hoitoja anneta, hän kertoo. Laserterapia sopii myös sairauksien ennaltaehkäisyyn ja hevosen terveyden ylläpitoon.

Lääkkeiden käyttöä vähentävä laite on myös höyryhengityslaite, joka hankittiin vuoden alussa. Suolaliuosta höyrystävä laite auttaa hengitystiesairauksiin, mutta myös esimerkiksi pölyn aiheuttamaan tukkoisuuteen.

Akkukäyttöinen laite on huomattavasti helpompi käyttää kuin vanhemmat töpselin päässä olevat laitteet.

– Laitteet eivät yksinään tee autuaaksi vaan niitä pitää osata käyttää oikein, Takapuro korostaa.

Toistaiseksi hän hyödyntää laitteitaan enimmäkseen omalla tallilla, mutta tiedon levitessä myös hoidot muilla talleilla tulevat lisääntymään.